

COB, Platform kabels en leidingen

Onze welvaart ligt in de ondergrond!

Kabels en leidingen dragen bij aan de kwaliteit van het leven, nu nog de leefomgeving

Het is druk onder de grond

Duizenden kilometers aan kabels en leidingen zorgen voor ondergronds transport van onze basisbehoeften zoals drinkwater, riolering, elektriciteit en aardgas. Daarnaast is deze ondergrondse infrastructuur onmisbaar voor de industrie en onze communicatie. Onze welvaart is er volledig van afhankelijk. Denk aan wat er allemaal niet werkt als er een dag geen water of elektriciteit zou zijn. De ondergrondse infrastructuur van kabels en leidingen vertegenwoordigt een grote maatschappelijke en economische waarde en valt te vergelijken met andere infrastructurele modaliteiten als wegen, spoor en water.

De afgelopen decennia is het steeds drukker geworden in de ondergrond. Riol, drinkwater, telefoon, aardgas en elektriciteit strijden samen met stadsverwarming, telecom en warmte-koude opslag om een plekje in de steeds schaarser wordende ruimte. Tegelijkertijd stellen we steeds hogere eisen aan onze bovengrondse leefomgeving, met een extra claim op de ondergrond tot gevolg. Denk aan ondergrondse vuilinzameling, parkeergarages, boomwortels en waterberging.

De ruimtevrage richt zich op de eerste vijf meter van de ondergrond en vraagt om een visie, waarin de belangen van de beheerders van kabels en leidingen en van de andere gebruikers van de ondergrond samen komen. Deze visie verlangt een driedimensionale benadering die gericht is op de ondergrond en de interactie

met de bovengrond. Een benadering die niet alleen gericht is op de aanlegfase, maar vooral op de kwaliteit van de leefomgeving tijdens de gebruiksfase.

Er ligt dus een uitdaging om oplossingen te bedenken waarbij de ondergrondse infrastructuur in harmonie met de bovengrond kan bestaan.

Bundeling biedt kansen

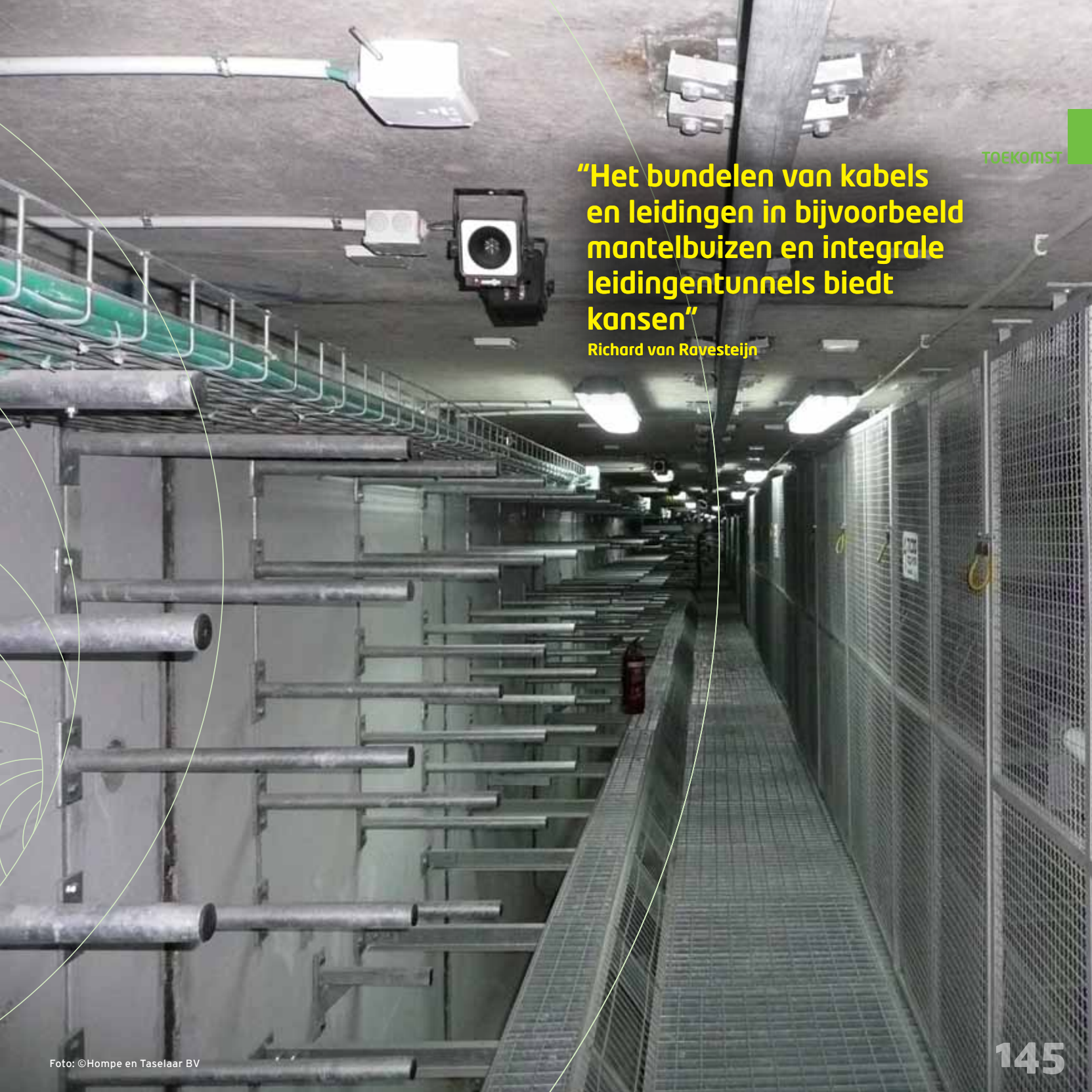
Een voor de hand liggende oplossing voor dit vraagstuk is het bundelen van kabels en leidingen in bijvoorbeeld mantelbuizen en integrale leidingentunnels. Dergelijke bouwwerken kunnen heel goed geïntegreerd worden met andere boven- dan wel ondergrondse bouwwerken. Het lijkt een logische oplossing, waarmee ook al enige ervaring is opgedaan. Toch stagneert de ontwikkeling ervan. Nog altijd worden veel plannen ontwikkeld zonder integrale benadering van de ondergrondse infrastructuur, of nog erger, zelfs zonder enige vorm van aandacht voor de ondergrond. Kennelijk wordt de economische waarde van kabels en leidingen door de samenleving onderschat. De netwerken zijn onzichtbaar en de goede werking ervan

“De afgelopen decennia is het steeds drukker geworden in de ondergrond.”

Richard van Ravesteijn

Foto: ©Hompe en Taselaar BV

“Het bundelen van kabels en leidingen in bijvoorbeeld mantelbuizen en integrale leidingentunnels biedt kansen”

Richard van Ravesteijn

Foto: ©Hompe en Taselaar BV

“De economische waarde van kabels en leidingen wordt door de samenleving onderschat.”

lijkt zo vanzelfsprekend. Maar als een straat met enige regelmaat opengedoken wordt, vindt iedereen dat vervelend. De gevolgen daarvan gaan verder dan hinder alleen. Ze hebben ook invloed op de kwaliteit van het maaiveld en de wegen, kunnen leiden tot inkomstenderving voor winkels en bedrijven en zorgen voor beperkte bereikbaarheid van het gebied.

Voorzieningen voor kabels en leidingen (bijvoorbeeld de bundeling in mantelbuizen of leidingtunnels) zijn niet alleen een oplossing voor de steeds vollere ondergrond, maar zorgen ook voor een hogere kwaliteit van de toekomstige leefomgeving. Door te investeren in deze voorzieningen neemt de waarde van de leefomgeving toe. Door optimale integratie van ondergronds en bovengronds ruimtegebruik kan de investering geminimaliseerd en de meerwaarde gemaximaliseerd worden. Maar wie betaalt de rekening en wie ontvangt de baten?

Foto: ©Dienst Zuidas Amsterdam

Waarde van de ondergrond

De aanleg en het onderhoud van de ondergrondse infrastructuur is een verantwoordelijkheid van verschillende zowel publieke als commerciële netbeheerders. De bestaande regelingen, zoals vanuit de NMa, kunnen investeringen in nieuwe ontwikkelingen echter in de weg staan. Er bestaat helaas geen directe economische relatie tussen de netbeheerders en de toekomstige gebruikers van de leefomgeving: de bedrijven, het winkelende publiek en de verkeersdeelnemers. Waarom zou een nutsbedrijf dan meer investeren dan strikt noodzakelijk is? Plan- en projectontwikkelaars worden per saldo afgerekend op de toegenomen waarde van de grond. Maar wat is de meerwaarde voor de eindgebruiker als er een goede oplossing zonder overlast wordt gevonden? Is deze dan bereid om meer te betalen? En hoe zit het met de duurzaamheidsdoelstellingen van de beheerders van de leidingen en de ondergrond? Als die partijen in samenwerking tot flexibele en duurzame oplossingen komen, wat is daarvan het voordeel voor de samenleving? Een goede toekomstgerichte ordening van de ondergrond vraagt

niet alleen om ruimtelijke ordening en verdere ontwikkeling van de technische mogelijkheden, maar vooral ook om een juiste waardering van de ondergrondse infrastructuur.

In dit toekomstbeeld ligt een belangrijke uitdaging om de komende jaren over na te denken, kennis voor te ontwikkelen en de meerwaarde ervan onder de aandacht van de samenleving te brengen. Maar eigenlijk moet er nu al actie ondernomen worden. Bij alle plan- en gebiedsontwikkelingen moet een heldere visie op de ondergrondse infrastructuur opgesteld worden; in samenhang met de ondergrond en de bovengrond. Om zo te komen tot de meest duurzame oplossing.

Richard van Ravesteijn
Programmacoördinator COB, platform Kabels en Leidingen

Nederlands kenniscentrum voor ondergronds bouwen en ondergronds ruimtegebruik

Over COB

Het COB (www.cob.nl) is het Nederlandse Kenniscentrum voor ondergronds bouwen en ondergronds ruimtegebruik. Naast de netwerkfunctie heeft COB een centrale rol bij het formuleren van kennisagenda's en in het beheer van kennisplatforms. Van daaruit wordt kennis uitgewisseld en worden projecten opgezet, die door een consortium van instellingen en bedrijven worden uitgevoerd. Daarnaast draagt het COB bij aan cursussen en opleidingen op het gebied van Ondergronds Bouwen.